

MINISTÉRIO DO EMPREENDEDORISMO, DA MICROEMPRESA E DA EMPRESA DE PEQUENO PORTE

EXAME DE APTIDÃO PARA CERTIFICAÇÃO DE TRADUTORES E INTÉRPRETES PÚBLICOS (TIPS)

HABILITAÇÃO 27: NORUEGUÊS

Prova Escrita Discursiva

Aplicação: 7/6/2026

QUESTÃO 1

Traduza o seguinte texto para o norueguês.

Dizer “o mundo” vai além de dizer a palavra. As palavras dependem de tradução. A tradução intercultural das palavras que narram a história da América Latina revela o que o olhar hegemônico europeu silenciou.

A modernidade como “mito” nasceu com o colonialismo e se manteve nas colonialidades do saber, do poder, do ser e de gênero que “norteiam” a forma de organização estatal que se consolidou no modelo de “nação”. A pretensão é de haver um só destino para todos os povos: homogeneizarem-se dentro de um exemplo de vida organizado pelo padrão capitalista e se submeterem à hierarquia da classificação social que tem no homem branco, proprietário, *cisgênero* e sem deficiência o sinônimo de humanidade.

Foram as lutas dos movimentos indígenas e de mulheres que possibilitaram fissuras nesse modelo homogeneizado de Estado-nação ao conseguirem que suas pautas fossem reconhecidas nas constituições nacionais produzidas nas décadas de 1980 e 1990 na América Latina.

Essas normativas deveriam servir para reorganizar o Estado de modo a retirar esses grupos da invisibilidade das políticas públicas. A aplicação da sociologia das ausências na análise das políticas públicas para a população indígena articulada com a pauta de gênero possibilitou perceber que, em verdade, as colonialidades persistem nos modos de produção dessas políticas que ainda se fundamentam por lógicas da não existência.

A lógica da classificação social por critérios de raça e etnia mantém a colonialidade do ser em que a população indígena não é tratada como sujeito histórico, tampouco sujeito de direito. Assim, é negada a ela o direito à “palavra”, de dizer como querem viver e o que seria liberdade para ela. Na negação da “palavra”, as mulheres são as mais subalternizadas, pois delas foi roubada a detenção das palavras para ser passada para o uso exclusivo dos homens. O seu silenciamento produz políticas públicas que as ignoram ou que partem de narrativas de interpretação das construções de gênero que não são suas.

O direito das mulheres nessa perspectiva intercultural aponta para a construção de outros mundos possíveis onde a organização do Estado moderno patriarcal não seja a única admitida.

PADRÃO DE RESPOSTA DEFINITIVO DA QUESTÃO 1

A primeira versão abaixo serve de padrão de resposta quanto à compreensão do texto e adota o norueguês bokmål. Na correção, poderão ser aceitas variações tradutórias, soluções idiomáticas equivalentes e sinônimos, desde que preservados o sentido, a estrutura argumentativa, o registro acadêmico-jurídico e a terminologia jurídico-política do texto original. Também poderão ser aceitas respostas redigidas em nynorsk (segunda versão), desde que observem a coerência interna da norma escrita escolhida.

As expressões “colonialidades” e “sociologia das ausências” deverão ser avaliadas conforme sua função de categorias teóricas, admitindo-se formas equivalentes. Como exemplo, em bokmål, consideram-se adequadas “kolonialiteter” e “fraværenes sosiologi”; em nynorsk, “kolonialitetane” e “fråværssosiologien”. **Não se exigirá correspondência terminológica única para expressões que representam categorias teóricas, bem como para palavras e termos que aceitam soluções terminológicas, descritivas ou parafrásticas equivalentes, em bokmål ou nynorsk, desde que preservem o sentido do texto.**

VERSÃO EM BOKMÅL

Å si «verden» går utover det å si ordet. Ordene avhenger av oversettelse. Den interkulturelle oversettelsen av ordene som forteller Latin-Amerikas historie, avslører det som det hegemoniske europeiske blikket har fortiet.

Moderniteten som «myte» ble født med kolonialismen og har bestått i kunnskapens, maktens, værenes og kjønns kolonialiteter, som «retningsgir» den formen for statlig organisering som ble konsolidert i modellen «nasjon». Forestillingen er at det finnes én eneste skjebne for alle folk: å homogenisere seg innenfor et livsmønster organisert etter den kapitalistiske standarden og å underordne seg hierarkiet i den sosiale klassifiseringen, der den hvite, eiendomsbesittende, cis-kjønnede og funksjonsfriske mannen gjøres til synonym for menneskelighet.

Det var urfolksbevegelsenes og kvinnebevegelsenes kamper som gjorde det mulig å skape sprekker i denne homogeniserte modellen for nasjonalstaten, ved at de oppnådde at deres krav ble anerkjent i de nasjonale grunnlovene som ble utarbeidet i Latin-Amerika på 1980- og 1990-tallet.

Disse normene burde tjene til å reorganisere staten på en måte som bringer disse gruppene ut av den usynligheten de har hatt i offentlige politikk. Anvendelsen av fraværenes sosiologi i analysen av offentlig politikk rettet mot urfolksbefolkningen, artikulert med kjønsspørsmålet, gjorde det mulig å se at kolonialitetene i realiteten vedvarer i måtene disse politikkene produseres på, ettersom de fortsatt bygger på logikker om ikke-eksistens.

Logikken bak sosial klassifisering etter kriterier som rase og etnisitet opprettholder værenens kolonialitet, der urfolksbefolkningen ikke behandles som et historisk subjekt, og heller ikke som et rettssubjekt. Slik nektes den retten til «ordet», til å si hvordan den ønsker å leve, og hva frihet ville innebære for den. I fornektelsen av «ordet» er kvinner de mest underordnede, ettersom råderetten over ordene ble fratatt dem og overført til menns eksklusive bruk. Taushetgjøringen av dem gir opphav til offentlig politikk som enten overser dem, eller som bygger på fortellinger og fortolkninger av kjønnskonstruksjoner som ikke er deres egne.

Kvinnens rettigheter i dette interkulturelle perspektivet peker mot byggingen av andre mulige verdener, der organiseringen av den moderne patriarkalske staten ikke er den eneste som anerkjennes.

VERSÃO EM NYNORSK

Å seie verda går ut over det å seie ordet. Orda er avhengige av omsetjing. Den interkulturelle omsetjinga av orda som fortel historia til Latin-Amerika, avslører det som det hegemoniske europeiske blikket har teie om.

Moderniteten som «myte» vart fødd med kolonialismen og har halde seg oppe gjennom kolonialitetane i kunnskap, makt, vere og kjønn, som legg føringar for den forma for statleg organisering som vart konsolidert i modellen «nasjon». Førstillinga er at det finst éin einaste lagnad for alle folk: å homogenisere seg innanfor eit livsmønster organisert etter den kapitalistiske standarden og å underordne seg hierarkiet i den sosiale klassifiseringa, der den kvite, eigedomsbesitjande, ciskjønna og funksjonsfriske mannen vert gjort til målestokk for det menneskelege.

Det var kampane til urfolks rørslene og kvinnerørslene som gjorde det mogleg å skape sprekkar i denne homogeniserte modellen for nasjonalstaten, ved at dei oppnådde at krava deira vart anerkjende i dei nasjonale grunnlovene som vart utarbeidde i Latin-Amerika på 1980- og 1990-talet.

Desse normene burde tene til å omorganisere staten på ein måte som tek desse gruppene ut av usynlegheita i den offentlege politikken. Bruken av sosiologien om fråværa i analysen av offentleg politikk retta mot urfolka, kopla saman med kjønsspørsmålet, gjorde det mogleg å sjå at kolonialitetane i røynda vedvarer i måtane slik politikk vert produsert på, ettersom han framleis byggjer på logikkar om ikkje-eksistens.

Logikken bak sosial klassifisering etter kriterium som rase og etnisitet held oppe verens kolonialitet, der urfolksbefolkninga ikkje blir behandla som eit historisk subjekt, og heller ikkje som eit rettssubjekt. Slik blir ho nekta retten til «ordet», til å seie korleis ho ønskjer å leve, og kva fridom ville innebære for henne. I nektinga av «ordet» er kvinnene dei mest underordna, fordi retten til å rå over orda vart teken frå dei og overført til eksklusiv bruk for menn. Denne teiinga av kvinnene skaper offentleg politikk som anten overser dei, eller som byggjer på forteljingar og tolkingar av kjønnskonstruksjonar som ikkje er deira egne.

Kvinneretten i dette interkulturelle perspektivet peikar mot bygginga av andre moglege verder, der organiseringa av den moderne patriarkalske staten ikkje er den einaste som vert godteken.

MINISTÉRIO DO EMPREENDEDORISMO, DA MICROEMPRESA E DA EMPRESA DE PEQUENO PORTE

EXAME DE APTIDÃO PARA CERTIFICAÇÃO DE TRADUTORES E INTÉRPRETES PÚBLICOS (TIPS)

HABILITAÇÃO 27: NORUEGUÊS

Prova Escrita Discursiva

Aplicação: 7/6/2026

QUESTÃO 2

Oversett følgende tekst til portugisisk.

Menneskerettighetene i urolige tider

Det geopolitiske bakteppet er dramatisk. Stormaktsrivalisering, angrepskrig og sikkerhetspolitisk opprustning setter den regelbaserte verdensorden under press. I flere land ser vi svekket oppslutning om internasjonale menneskerettskonvensjoner og press mot institusjoner som skal verne rettighetene – gjennom underfinansiering, delegitimering eller åpne angrep. Domstoler utsettes for press, kontrollorganer svekkes, og grensene for hva som aksepteres av maktbruk, flyttes gradvis.

Andelen demokratier i verden har sunket jevnt siden 2006, og i dag bor under 7 prosent av verdens befolkning i fullverdige demokratier. I mange land fremstilles menneskerettigheter ikke som en forutsetning for sikkerhet og utvikling, men som et hinder.

Kriser – krig, terror, pandemi eller teknologisk omveltning – brukes som begrunnelse for å skyve rettigheter til side, nettopp når behovet for vern er størst. Samtidig ser vi nye former for påvirkning og kontroll. Desinformasjon og ekkokamre svekker den offentlige samtalen og undergraver tilliten – både mellom mennesker og mellom mennesker og myndigheter. Kunstig intelligens brukes på måter som kan forsterke diskriminering og svekke vernet av privatlivet.

Norge er ikke et unntak. De sikkerhetspolitiske, teknologiske og demokratiske trendene som preger verden, påvirker også oss. Men Norge er bedre rustet enn de fleste andre land til å møte disse truslene.

Historien gir en klar lærdom: Vi kan ikke basere vern av menneskerettighetene på antakelsen om at de som styrer, alltid vil ha de beste intensjoner. Vi må ha hardføre systemer som tåler skiftende politiske strømninger, sterke krisefortellinger og press både innenfra og utenfra. Det betyr klare regler, reelle kontrollmekanismer og institusjoner med tilstrekkelig uavhengighet og ressurser.

Skal vi sikre menneskerettighetene i urolige tider, må rettighetene være tydelig forankret i reglene som gjelder nettopp i krisetid. Det innebærer å klargjøre når og hvordan inngrep kan skje, stille krav om nødvendighet og forholdsmessighet, og sørge for at Stortinget (det norske parlamentet), domstolene og uavhengige kontrollorganer har reell mulighet til å føre kontroll – også når tiden er knapp og presset stort. Slik kan vi ta på alvor de urolige tidene vi står i – og samtidig verne rettsstaten og menneskerettighetene som skal bære oss gjennom dem.

SPURKLAND, Kai. Menneskerettighetene i urolige tider. Lov og Rett, v. 65, n. 3, p. 147-148, 2026. Gjesteleder. (Tilpasset utdrag).

PADRÃO DE RESPOSTA DEFINITIVO DA QUESTÃO 2

O texto abaixo serve de padrão de resposta quanto à tradução do texto na referida questão. Na correção da tradução, poderão ser consideradas variações tradutórias, soluções idiomáticas equivalentes e possíveis sinônimos, desde que não haja prejuízo ao sentido, ao registro formal e à terminologia jurídico-política do texto original.

Podem ser consideradas variações tradutórias como:

- “tempos turbulentos”, “tempos conturbados” ou “tempos difíceis”, a título de tradução de *urolige tider*;
- “guerra de agressão” ou “guerra de conquista” para *angrepskrig*;
- “ordem mundial”, “ordem internacional” ou “ordem global” para *verdensorden*;
- “enfraquecimento do apoio”, “redução do apoio” ou “menor respaldo” para *svekket oppslutning*;
- “órgãos de controle”, “órgãos de fiscalização” ou “órgãos de monitoramento”, para *kontrollorganer*;
- “restrições”, “intervenções”, “ingerências” ou “interferências”, para *inngrep*.

A lista de variações tradutórias e equivalências apresentada acima possui caráter meramente exemplificativo, não exaustivo. Serão, portanto, consideradas outras escolhas, desde que não impliquem alteração substancial de sentido ou outros prejuízos.

Paralelamente, deve ser considerada a tradução de “Estado de Direito” para *rettsstaten*, sendo inadequadas traduções literais como “Estado jurídico” ou “Estado legal”.

Direitos humanos em tempos difíceis

O pano de fundo geopolítico é dramático. A rivalidade entre grandes potências, as guerras de agressão e o armamento em matéria de política de segurança colocam sob pressão a ordem mundial baseada em regras. Em vários países, observamos um enfraquecimento do apoio às convenções internacionais de direitos humanos e uma pressão sobre as instituições destinadas a proteger esses direitos — por meio de subfinanciamento, deslegitimação ou ataques abertos. Os tribunais estão sendo submetidos a pressões, os órgãos de controle são enfraquecidos e os limites do que é aceitável no uso da força estão sendo gradualmente alterados.

A proporção de democracias no mundo tem diminuído constantemente desde 2006, e hoje menos de 7% da população mundial vive em democracias plenas. Em muitos países, os direitos humanos são retratados não como um pré-requisito para a segurança e o desenvolvimento, mas como um obstáculo.

Crises — guerra, terror, pandemia ou transformação tecnológica — são usadas como justificativa para afastar direitos, precisamente quando a necessidade de proteção é maior. Ao mesmo tempo, vemos novas formas de influência e controle. A desinformação e as câmaras de eco enfraquecem o debate público e minam a confiança, tanto entre as pessoas quanto entre as pessoas e as autoridades. A inteligência artificial está sendo usada de maneiras que podem reforçar a discriminação e enfraquecer as proteções à privacidade.

A Noruega não é exceção. As políticas de segurança, as tendências tecnológicas e democráticas que caracterizam o mundo também nos afetam. Mas a Noruega está mais bem preparada do que a maioria dos outros países para enfrentar essas ameaças.

A história oferece uma lição clara: não podemos basear a proteção dos direitos humanos na suposição de que aqueles que governam terão sempre as melhores intenções. Precisamos de sistemas resistentes, capazes de suportar mudanças nas correntes políticas, fortes narrativas de crise e pressões tanto internas quanto externas. Isso significa regras claras, mecanismos reais de controle e instituições com independência e recursos suficientes.

Para garantir os direitos humanos em tempos difíceis, esses direitos devem estar claramente ancorados nas normas que se aplicam precisamente em momentos de crise. Isso envolve esclarecer quando e como as intervenções podem ocorrer, estabelecer requisitos de necessidade e proporcionalidade e assegurar que o parlamento, os tribunais e os órgãos independentes de monitoramento tenham uma oportunidade real de fiscalizar — mesmo quando o tempo é curto e a pressão é grande. Dessa forma, podemos levar a sério os tempos difíceis que atravessamos e, ao mesmo tempo, proteger o Estado de Direito e os direitos humanos que devem nos sustentar ao longo deles.